

der algemeene kerk vaak het sterkst is bij ethischen, die gewoonlijk geen Catechismus leeren, en het zwakst bij gereformeerden en christelijk-gereformeerden, die hun Catechismus plegen te leeren vanaf, soms zelfs reeds op de schoolbanken?

Daarbij komt nog iets. Reeds onmiddellijk in den aanvang der besprekingen van die twaalf artikelen, komen we voor de noodzaak allerlei controversen te behandelen, even goed, als zulks het geval zal zijn bij elke volgorde. Maar maakt dit op de kinderen niet veel meer den indruk van oneenigheid dan van eenheid van de geheele kerk van Christus? En dan: Wat is het groote belang? Dat de kinderen op grond van het feit, dat de twaalf artikelen de nog steeds voor alle kerken geldende belijdenis is, weten kunnen en weten mogen, dat er is eene eenheid van allen, die gelooven? Moet dat nu persé worden bijgebracht op deze wijze, dat die twaalf artikelen „ook in volgorde worden gevolgd“?

Met evenveel recht als men de gewraakte stelling verdedigt zal ik dit kunnen poneeren:

a. Het is noodig, dat ter catechisatie de leerlingen voor allerlei dwaling worden gewaarschuwd, en dat zij eigen belijden wel onjuist voor het bewustzijn zien voorgesteld.

b. De twaalf artikelen dienen steeds het symbool van de eenheid van de christelijke kerk te blijven, ook voor het bewustzijn van den leerling.

Conclusie: Die twaalf artikelen mogen nimmer gebruikt worden als leidraad bij de bespreking van den geloofsinhoud ter catechisatie, want dan gaat het besef van eenheid verloren.

Ik weet wel, er is in deze bewering iets, dat veel te exclusief is. Maar het gaat er hier om, aan te toonen, dat deze gewraakte redeneering toch even goed grond kan zijn voor een aanval op, dan voor een verdediging van het gebruik van de volgorde van den Catechismus.

Hovendien, hoe stelt men zich een en ander in de praktijk voor?

Stel U voor een catecheet zou eerst eens nidlezen Zondag 18, met zijn controversen tegen Rome en Luther, en dan eens gaan vertellen, dat ook dat artikel van de hemelvaart van Christus weer zoo heerlijk laat zien de eenheid van Christus' kerk! Laat de catecheet dan de volgende week eens navragen, wat de jonge menschen hebben onthouden! Dan zullen ze of de tegenstelling hebben vastgehouden, of ze begrijpen van de eenheid in de veelheid en verscheidenheid, en van de tegenstellingen bij de heerlijke eenheid, niets.

Genceg om te doen zien, dat het besef van de eenheid aller geloovigen niet moet worden bijgebracht doordien men blijft persisteeren bij de 12 artikelen als leidraad bij de behandeling.

Daarvoor zijn betere wegen.

We hebben bij de theologische behandeling ons kostelijk leerstuk van de onzichtbare kerk.

Logisch inzicht in de waarheid Gods is voor onze jonge menschen ook noodig, wij ze zó alleen kunnen stand houden in den geestelijken strijd.

Immers het is ondoenlijk alle mogelijke argumenten en beweringen, die hier en daar en voor en na opgeld doen tegen de Waarheid, met hen te bespreken. Ook al om de eenvoudige reden, dat telkens nieuwe beweringen opduiken, en van den strijd tegen de Waarheid kan worden gezegd, dat ze geen enkel wapen schuwt, ook het zotste niet.

Zullen in een dergelijken strijd onze jonge menschen, als ze staan midden in het leven „den smader“ iets moeten antwoorden, dan zal dat slechts mogelijk zijn, doordien zij zelve voldoende logisch inzicht hebben in het geheel der Godsopenbaring, en in het karakter van hun geloofs- en zede-leer.

Natuurlijk is een bespreking, een opzettelijke bespreking van de belangrijkste afwijkende meeningen voor de catechisatie een eisch. Maar verder moet de belijdende christen in staat zijn om tegenover de dagelijkse aanvallen van een vijandige omgeving zelfstandig het wapen te hanteeren. En dit zal slechts mogelijk zijn dáár, waar een inzicht in den samenhang van de ons geopenbaarde waarheden bestaat.

Maar nu komt de andere vraag: moet nu een

leerboek ook het vermanend en vertroostend element bevatten?

En dan is ons antwoord — een antwoord dat misschien op 'eerste gezicht sommigen bevreemdt — dit: vermaningen moeten er in een leerboek niet staan; en vertroosting — ja — in zooverre ze blijven binnen het kader van hetgeen onmiddellijk met het geleerde verband houdt, en dan nog zeer kort en bondig, en sober, uiterst sober.

Vermaningen niet.

Om d'eenvoudige reden, dat men een kind al heel slecht psychologisch benadert, door hem twee, drie of misschien wel zes à zeven keer dezelfde, letterlijk dezelfde vermaning te laten lezen en wellicht zelf te laten memorieeren. Wat voor indruk maakt dat?

Ja, zegt ge, maar de ethiek, de zede-leer, dan?

O, maar dat is iets anders. Het verstaan van den inhoud van eenig gebod moge een vermaning bevatten, het is iets anders, dan wat er staat in een oud catechisatieboek: „lieve leerling, wees voorzichtig, laat U raden; er zijn rechte wegen en doolwegen; o, bewandelt toch den rechten weg; ge zijt zoo spoedig oud...“ enz. Deze en dergelijke vermaningen zijn in een leerboek misplaatst.

Zeker, de zede-leer moet in zulk een leerboek worden behandeld, maar preeken laat men niet leeren door hen, die bespreken worden.

Tenzij dan bij wijze van paedagogisch onjuist strafwerk.

En dan de vertroosting.

Ook hiermee moet een leerboek uiterst sober zijn.

Te weinig nog is de strijd van jonge menschen gevarieerd, om iets te kunnen zeggen, dat hen persoonlijk aanspreekt, zonder dat ze 't voelen als een algemeenheid. En algemeenheden zeggen tegen jonge menschen is steeds gevaarlijk.

Daarbij, een vertroosting, die ge telkens weer repeteert, verliest haar eigen karakter.

Dit neemt niet weg, dat er wel bij de bespreking van bepaalde leerstukken een warme, een goedmoedelijke toon kan zijn, moet zijn zelfs. Maar ook dit is weer iets anders dan het speciaal vertroosting laten drukken in een leerboek. Het geciteerde uit art. 26 van onze belijdenis kan hier wel als model dienen.

Het leerboek blijve dus leerboek.

Waaruit geleerd wordt, omdat het leert.

Het boek moet leeren („leeren“) zullen de jonge menschen eruit kunnen leeren („leren“).

Het leerboek voor de catechisatie geve dus in logischen ontwikkelingsgang, naar de theologische orde, een kort (maar niet te kort) overzicht over de gereformeerde geloofs- en zede-leer.

Het verwijze naar de belijdenisschriften; welke intusschen in jonger jaren (plm. 11—15 jaar) door de kinderen reeds geleerd zijn, en nu meteen gerepeteerd worden.

Zó zal o.i. het catechetisch onderwijs het best vruchtbaar kunnen wezen.

Het vertroosten en vermanen is dan de taak van den catecheet. Zijn levend woord sluit zich bij de bespreking van de les voor ze geleerd moet worden, aan bij het geschreven woord, en geeft dan vermanende en vertroostende toepassingen bij hetgeen het leerboek bevat. Zoo blijven ook vermaning en vertroosting leven voor het bewustzijn van de jonge menschen. Maar het worden geen afgereden cliché's, die ze drie à zesmaal repeteeren, als kwamen ze mechanisch op hen af. Juist voor vermaningen en vertroosting vragen jonge menschen het levend contact met den zieleherder-catecheet.

J. WATERINK.

UIT DE SCHRIFT.

Andere beduiding.

Hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben.

Galaten 4:24a.

Het geloovig hart trekt bij het leven in en uit het Woord gedurig weer heen naar de „andere beduiding“.

Waaruit niet volgt, dat het zoeken naar en het aannemen van een andere beduiding een kenmerk is van een geloovig hart.

Maar wanneer de ziel mediteert, zich verliest in Gods geheimen, dan zegt haar de geloofsintui-

tie, dat zulk een andere beduiding bestaat en er is een drang in haar om die te weten.

Zij diept dat vermoeden van een andere beduiding niet uit zichzelf op.

De Schrift zelf verzekert haar de werkelijkheid ervan.

Zoo b.v. door symboliek en typologie. Wanneer David huppelt voor de ark, die opgevoerd wordt naar Jeruzalem, dan heeft men met een feit te doen en dat feit heeft op zichzelf reeds zinnige beteekenis. Doch het wijst tevens heen naar een ander feit, naar den heiligen hemeltocht van onzen Heiland.

En Paulus licht het kleed der naar ons toegekeerde geschiedenis even op, door Hagar en Sara in verband te brengen met de bergen Sinai en Sion en die weer met de twee verbonden.

Die andere beduiding maakt de oorspronkelijke niet overbodig.

De oorspronkelijke beduiding gaat niet op in symbolischen zin.

Zij heeft in zichzelf beteekenis.

Maar de andere beduiding is een wandere combinatie van gedachten, door God in de geschiedenis gelegd, waarvan de godvreesende nog slechts een vaag besef heeft.

Wij zien in de geschiedenis de enkele, afgebroken lijnen.

De andere beduiding doet die lijnen in elkander vloeien tot een allerschoonst Goddelijk motief.

Het kan niet verwonderen, dat vooral de mystiek telkens weer greep naar de andere beduiding.

Toch was dat een misgreep.

Van de andere beduiding is ons slechts zooveel geopenbaard, dat ze er is.

Maar hoe ze is, moogt gij thans nog niet weten.

Dat behoort niet tot de kennis der aarde, maar des hemels.

En nu kunt gij mijn ziel, in de beste rogen, blikken wel hevig verlangen naar de ontsluiting van dat heilig mysterie, bedenkt, dat gij aan de oorspronkelijke beduiding in dit leven genoeg hebt.

Dat gij die oorspronkelijke beduiding nog niet eens uitputten kunt.

Dat die oorspronkelijke beduiding ook in den hemel haar waarde behoudt.

Gelukkig echter, dat het u bekend is, dat er nog een andere beduiding is.

Dit houdt het heimwee wakker.

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

In de Donaulanden.

I.

Verkorting van het program.

Met enkele woorden dien ik er wel rekenschap van te geven, waarom ik mijn voornemen, dat ik vroeger in dit blad kenbaar maakte, niet geheel heb kunnen uitvoeren.

Een ongemak aan het been maakte mij het reizen bijster moeilijk.

Toch durfde ik mijn reis niet uitstellen.

Ik had dit om andere redenen reeds een paar maal gedaan.

En nu weer?

Moesten zij, die mij uitnodigden, niet denken, dat ik liever mijn plan opgef?

Vandaar dat ik besloot ondanks vele bezwaren door te zetten.

Maar Zürich, waar ik gaarne de Gereformeerde ontwakning van naderbij had leeren kennen, verdwien al dadelijk van het program.

Niet lang daarna moest ik ook van een dergelijk bezoek aan Weenen afzien.

Gelukkig, dat de Mitropa-slaapwagens zelfs in validen in staat stellen zonder al te groot ongemak verre afstanden af te leggen.

Deze slaapwagens behoeven voor de Pullmann-cars in Noord-Amerika niet onder te doen.

Integendeel.

Zijn in de Vereenigde Staten afzonderlijke compartimenten voor een bescheiden beurs lijn niet om te betalen en neemt men daar dan ook licht zijn toevlucht tot een wagon, waarin op vernünftige wijze zeker meer dan twintig bedden zijn aangebracht, terwijl een zwaar green gordijn de gewenschte separatie waarborgt, hier valt zulk een apart verblijf beter onder het bereik. Bovendien is alles zoo praktisch ingericht en zoo keurig onderhouden, dat ook de meest verwendende reiziger zijn kritiek in lof doet omslaan. Of het moest zijn, dat hij bij het passeeren van de een of andere grens uit zijn humeur raakt door de douane. De kondukteur heeft 's avonds uw pas in bezit genomen en u beloofd, zijn best te doen, dat de tollenaars uw nachtrust niet verstoren. Maar of schen gij uw deur van binnen gegrendeld hebt, wordt ze 's nachts met geheimzinnigen sleutel geopend. Gij hoort het monotone: niets te declareren? Gij broemt nog slechts half wakker van neen. Waar gaat gij naar toe, plaagt de stem u verder. Gij noemt de stad of het land. Dicht gaat de deur. En ge vraagt, waarom men u niet had kunnen laten doorslapen. Hoe gemakkelijk zou het zijn, indien al die bestaande tolboomen werden opgeheven! Maar 'dit kan zeker niet verkregen worden door eenzijdigen vrijhandel.

Doch vallen e
Ook i
het prog
In Sas
digde v
houden.
Het m
En n
dragen
Liever
vermoed
Maar
richt ge
was opg
Hoewe
vind ik
me niet
mee te
Enfin,
zorgen,
een geru
Onze
begin een
Wat n
orde om
den, me
eerst bij
wil, ver
het kerke
den aang

„Hier i
Dr A. Sz
dapest v
uit de a
In zijn
Officie
Maar l
In de
had hij
Gereform
sophstad
Totnoog
gebouw g
Deze to
Zelf kv
In Utre
een kolle
den: dan
Maar d
En hoe
landsche
andere be
gemeente
zoo kan
Gereforme
bede geb
Over e
n.d. dat h
nen toene
kuliere ge
Daarom
nemen.
Ik belo
zijn dank
moerden
foto te la
verkregen.
Laat m
Het ty
kerk is d
Men zo
Wannee
gaarsche

loont zij
de meeste
Zoo on
anders zo
Van bin
Als een
het orgel
Het is
de plaats
De kans
staat daan
Slechts
voorzien.
Ook elde
Men sch
een uur o